

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

Deprem, fırsatçıları harekete geçirdi!

- ❑ İstanbul'da yaşanan depremlerin ardından vatandaşlar büyük panik yaşarken, kimi vatandaşlar oturduğu yerde güvende olmadığı düşüncesiyle yeni ve depreme dayanıklı ev arayışına girerken kimi vatandaşlar da yaşadıkları paniği atlatabilmek için şehir dışındaki yakınlarının yanına gitmek için harekete geçti. Durum böyle olunca süreçten faydalanmak isteyen bazı fırsatçılar, fiyatlarda fahiş artışlar yaptı.
- ❑ Tüketicilerden gelen şikayetler doğrultusunda konuya ilişkin bilgi veren Tüketiciler Derneği (TÜDER) Genel Başkanı Levent Küçük, hem yaşananları anlattı hem de fırsatçılara karşı vatandaşları uyardı.
- ❑ "Deprem sonrası özellikle yeni yapılmış binalarda, zemin olarak daha sağlam yerlerin bulunduğu bölgelerde, hem ev hem de kiralık fiyatlarında fahiş artış olduğuna ilişkin bizlere şikayetler ve bilgiler geldi. Bunlara net şekilde deprem fırsatçılığı ya da kötü niyetli satıcılar demek mümkün. Öncelikle biz bu şekilde bir deprem fırsatçılığı yapmayı kabul etmiyoruz. Piyasada artan talebe göre eğer yeni konut stoku ya da sağlam zeminli bölgelerdeki konut stokunun yetersiz olması durumunda makul fiyat artışı olması önümüzdeki günlerde olağan görülebilir ama bunu bir fırsata dönüştürüp, piyasa şartlarının dışında, daha yüksek tutarda artış yapanlara karşı asla müsaade edilmemeli.«
- ❑ Şu ana dek çadır, powerbank, battaniye gibi bu dönem insanların en fazla talep ettiği ürünlerde herhangi bir şikayetle karşılaşmadık. Vatandaşlar GSM operatörleri ile bazı şikayetlerde bulundu" bilgilerini verdi.
- ❑ Küçük, konuya ilişkin "Operatörlerden bu gibi durumlarda en önemli ihtiyaç olan iletişimin kesilmemesi için yatırımlarını artırmalarını talep ediyoruz ama vatandaşlarımızdan da ilk andaki panik havası, can havliyle bir anda telefonlara yüklenmemesini istiyoruz. Daha çok internet tabanlı uygulamalar kullanılmalı. GSM operatörleri altyapılarını güçlendirecek, altyapı kapasitelerini artıracak yatırımlara öncelik versinler ,vatandaşlarımız da bu gibi durumlarda can havliyle ve panik havasıyla hareket etmesinler" değerlendirmesinde bulundu.
- ❑ Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir Uraloğlu, Türkiye'nin normalden 2,5 kat fazla haberleşme kapasite olduğunu belirterek, "Dünkü depremlerde 7 ile 10 kat bir ses görüşmesi kapasitesi oluştu. Biz mevcut aramaların yüzde 75'ini karşıladık." dedi.

İstanbul'da beklenen deprem konusunda bilim insanları ayrıştı

- ❑ Marmara Denizi'ndeki 6,2 büyüklüğündeki depremin ardından bu sarsıntının İstanbul çevresindeki fay hatlarını nasıl etkileyebileceği merak konusu oldu. Sarsıntının beklenen İstanbul depremi olup olmadığı da tartışılıyor.
- ❑ Uzmanlar 6,2'lik bir depremin İstanbul'daki riskli fayın enerjisini boşaltmaya yetmeyeceği yorumunu yapıyor..
- ❑ Bilim Akademisi Üyesi Prof. Dr. Naci Görür X hesabından yaptığı paylaşımında "Bunlar Marmara'da beklediğimiz büyük deprem değil. Bunlar bu fayın biriktirdiği stresi artırıyor. Yani kırılmaya zorluyor. Burada asıl deprem daha büyük ve 7'nin üzerinde olacak" yorumunu yaptı.
- ❑ BBC Türkçe'nin sorularını yanıtlayan Bilim Akademisi Üyesi Jeoloji Mühendisi Prof. Dr. Okan Tüysüz de 6,2 büyüklüğündeki sarsıntının "büyük bir depremin öncüsü olabileceği endişesiyle önemli olduğunu" söyledi.
- ❑ Bu fayda 17 Ağustos 1999'dan beri deprem beklendiğini belirten Prof. Tüysüz, "Burası fayın kilitli olduğu, yani stres biriktirdiği bir bölgedir. Bu strese dayanamayan fayın bazı kesimleri kırılıp bu tip depremler üretiyor" ifadelerini kullandı.
- ❑ Beklenen 7 büyüklüğündeki bir depremin enerjisini boşaltmak için yaklaşık 30 adet 6 büyüklüğünde deprem olması gerektiğini söyleyen Prof. Tüysüz, şöyle konuştu: "Burada bir miktar enerji boşaltmıştır ama bu bizim beklediğimiz 7'nin üzerindeki depremi çok etkileyebilecek bir deprem değildir.« "İstanbul, daha doğrusu tüm Marmara bir depreme gebedir. Bu da o anlamda uyarıcı olabilir.«
- ❑ Gazeteci Fatih Altaylı'nın YouTube programına katılan Prof. Dr. Celal Şengör Kandilli Rasathanesi'nden aldığı fay çözümlenmeleri üzerinden yaptığı açıklamalarda 23 Nisan'daki sarsıntının "beklenen büyük İstanbul depremini bir parça yakınlaştırmış olabileceğini, ancak öncü bir sarsıntı olmadığını" söyledi.
- ❑ BBC Türkçe'ye konuşan Karadeniz Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nden Prof. Dr. Osman Bektaş da bu bölgedeki fayın İngilizce'de creeping denen, Türkçe'de de sürüklenme olarak adlandırılan hareketlerle enerjisini yavaşça harcadığını vurguladı. Prof. Bektaş, bölgede bundan daha büyük bir deprem beklemediğini söyledi.
- ❑ Ancak Gazi Üniversitesi Deprem Araştırma Merkezi Kurucu Başkanı Prof. Süleyman Pampal bu tartışmada her iki tarafın da "kendilerince haklı sonuçlara ulaştıkları" yorumunu yaptı.
- ❑ İstanbul Silivri açıklarında meydana gelen 6.2 büyüklüğündeki depremi 20 gün önceden öngören Deprem Uzmanı Prof. Dr. Şener Üşümezsoy, "Armutlu ile Mudanya arasında deprem fırtınası bekliyorum" dedi. Üşümezsoy, küçük fay kırılmalarının büyük depreme yol açmadan, heyelan gibi etkiler yaratabileceği uyarısında bulundu.

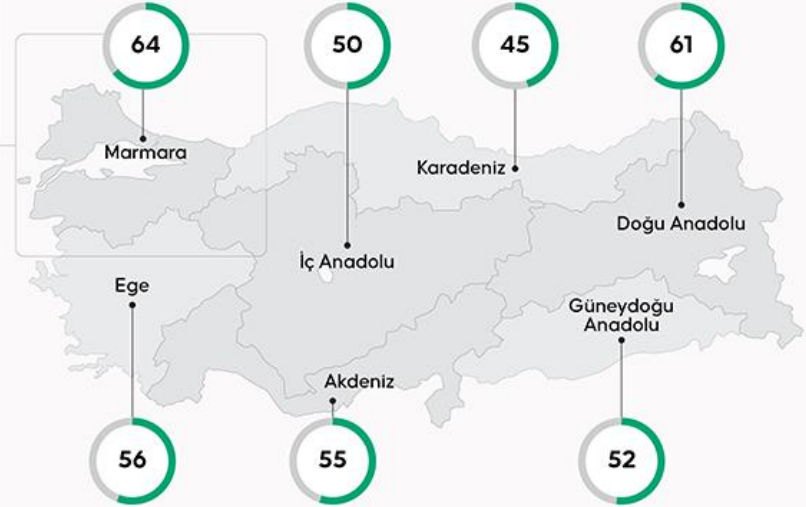
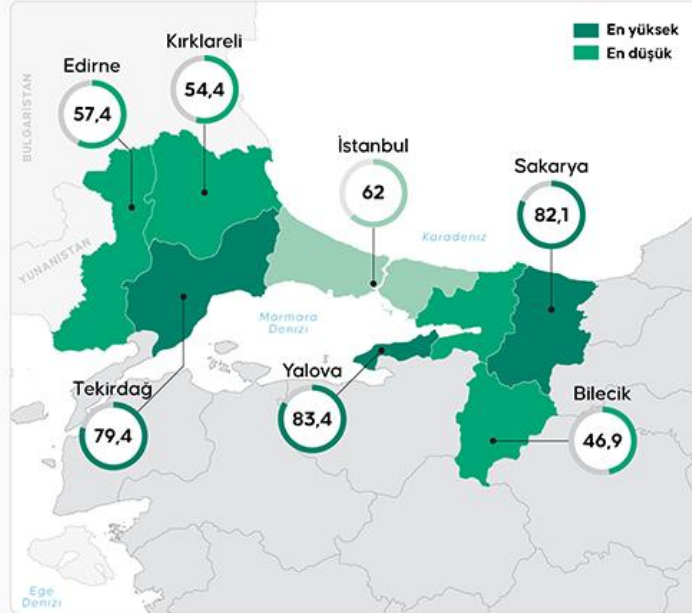
Ülke genelinde DASK oranları

İstanbul'da 10 evden 4'ünün deprem sigortası yok

Türkiye genelinde sigortalılık oranı yüzde 56 olurken, yüzde 62'lik sigortalılık oranıyla İstanbul Türkiye ortalamasının üzerinde yer alıyor

Marmara Bölgesinde en yüksek ve en düşük sigortalılık oranına sahip iller (%)

Küresel piyasalarda geçici bahar havası

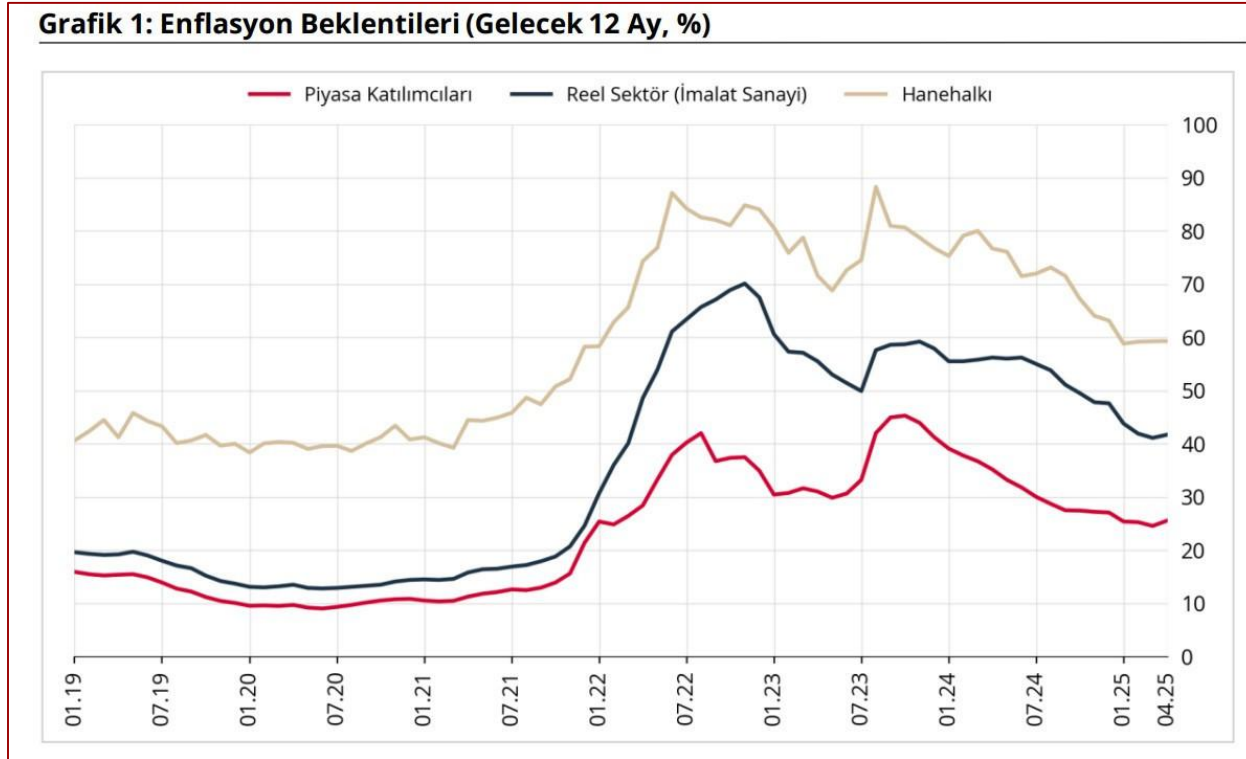
- ❑ Küresel piyasalar açısından geçtiğimiz hafta Çarşamba gününden önce ve sonra olarak ikiye ayrılabilir. Haftanın ilk iki gününde 3500 dolarlık yeni rekoruyla dikkat çeken altının onsuna karşılık, hisse ve tahvil piyasalarında kırmızılar hakim olup, doların düşüşü de bu tabloya eşlik ediyordu.
- ❑ Ancak piyasalardaki bu dalgalanmaların ardından Donald Trump, önce
- ❑ ABD Merkez Bankası Başkanı Jay Powell'ı görevden alma "niyetinin olmadığını" söyleyerek, Amerika'nın en üst düzey merkez bankası başkanıyla yaşadığı tarihi yüzleşmeden geri adım attı ve küresel hisse senetlerini yukarı yönlü hareketlendirdi.
- ❑ ABD hisse senetleri ve doların kayıplarını telafi etmesinde bir diğer etken de Bessent'in Çin ile ticaret savaşının "sürdürülemez" olduğunu ve Trump'ın Çin ile bir anlaşma yapacağı söylemleri oldu.
- ❑ Trump, son yaptığı açıklamada da Çin ile görüşüklerini yineledi: Öte yandan, ABD yönetimi tarifeler sonrası diğer ülkelerle de müzakere süreçlerine devam ediyor. ABD Hazine Bakanı Scott Bessent, ABD ve Güney Kore'nin 'çok başarılı' ticaret görüşmeleri gerçekleştirdiğini söyleyerek iki ülkenin ticaret konusunda gelecek hafta gibi erken bir tarihte anlayışa dayalı bir mutabakata varabileceğini belirtti.
- ❑ Başkan Donald Trump'ın uygulamaya koymaya çalıştığı sert tarifeleri hafifletmenin bir yolunu aradığını ifade eden Bessent, "Düşündüğümden daha hızlı hareket ediyor olabiliriz ve teknik terimler hakkında önümüzdeki haftadan itibaren konuşmaya başlayacağız." dedi.
- ❑ Bu gelişmelerle, bir süredir belirsizliklerin etkisiyle rekor seviyelerde seyreden altının ons fiyatı dün yüzde 1,5 artışla 3 bin 325 dolardan günü tamamladı. Yeni işlem gününde ise küresel risklerin bir miktar azalması, yatırımcıların kar realizasyonu eğilimi ve dolar endeksinin güç kazanmasıyla ons altında satış ağırlıklı bir seyir izleniyor. Ons altın, şu sıralarda yüzde 0,9 düşüşle 3 bin 323 dolardan işlem görüyor.
- ❑ ABD'nin 10 yıllık tahvil faizi ise düşüşünü 4. işlem gününe taşıyarak yüzde 4,31 seviyesine indi. Dolar endeksi ise yüzde 0,3 artışla 99,8 seviyesinde bulunuyor.
- ❑ Brent petrolün varil fiyatı dün yüzde 0,6 değer kazanmasının ardından yeni günde de yüzde 0,6 artışla 66,1 dolar seviyesinden işlem görüyor.

IEA başkanından kritik mineral çağrısı

- ❑ Uluslararası Enerji Ajansı (IEA) Başkanı Fatih Birol, temiz enerji teknolojilerinin imalatında kullanılan kritik minerallerin tedarikinin bazı ülkelerin tekelinde olduğunu belirterek, "Temiz enerjide çeşitliliğin önemli olduğunu düşünüyoruz." dedi.
- ❑ Birol, IEA ve İngiliz hükümeti tarafından 24-25 Nisan'da düzenlenen Enerji Güvenliğinin Geleceği Zirvesi kapsamında AA muhabirinin sorularını yanıtladı.
- ❑ Küresel enerji sektöründe büyük bir dönüşüm yaşandığını dile getiren Birol, petrol, gaz ve kömürün dünyada önemli enerji kaynakları olmaya devam ettiğini ancak büyümenin çoğunluğunun artık temiz enerji kaynaklarından sağlandığını anlattı.
- ❑ Birol, güneş ve rüzgar enerjisi, elektrikli araçlar ve bataryalar gibi temiz enerji teknolojilerinin imalatı için bakır ve çinko dahil değişik kritik minerallere ihtiyaç olduğuna işaret ederek, "Bu kritik minerallerin büyük bir kısmı sadece bir ya da iki ülkenin tekelinde şu anda. Temiz enerjide çeşitlilik olmasının önemli olduğunu düşünüyoruz. Belli bir ülke, bu kaynakların çok büyük bir kısmını eli altında tutarsa, bu gerçekten önemli bir risk olabilir." diye konuştu.
- ❑ Bu alanda Çin'in çok önemli bir oyuncu olduğunu ve temiz enerji teknoloji fiyatlarının ucuzlamasında oldukça pozitif bir rol oynadığını anımsatan Birol, "Ancak bu durum bir ülkenin iyiliğinden veya kötülüğünden değil. O ülkede teknik bir sorun veya jeopolitik bir gelişme olursa, bütün enerji tedarik zincirleri tehlikeye girebilir. Bu bakımdan, yumurtaların hepsini aynı sepete koymak akıllıca bir fikir değil, çeşitlendirme gerekli." dedi.
- ❑ Birol, küresel ekonomide belirsizliklere yol açan korumacı ticaret politikalarının enerji sektörü için de yansımaları olabileceğini belirterek, doğal gaz, petrol veya temiz enerji teknolojilerinde ticaretin son derece önemli olduğunu vurguladı.
- ❑ Ülkelerin ürettikleri enerjiyi satmak istediğini kaydeden Birol, "Diğer ülkeler de bunu ithal etmek istiyor. Burada çok ciddi ticari engeller çıkarsa, bu enerji maliyetlerinin artmasına yol açabilir. Öte yandan, bu ticari belirsizlikler dünya ekonomisinde bir zayıflamaya yol açacak. Bu da özellikle petrol ve doğal gazda talebin zayıflamasına neden olabilir. Özellikle, Çin'in doğal gaz ya da sıvılaştırılmış doğal gaz talebinde zayıflama beklenebilir." değerlendirmesinde bulundu.

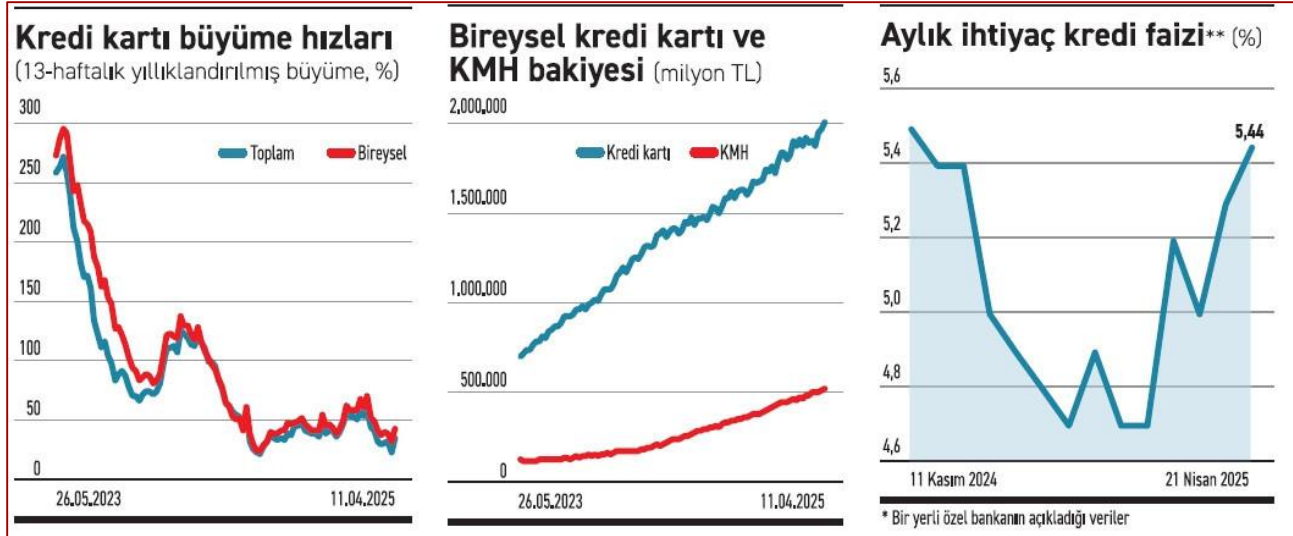
Enflasyon beklentilerinde ayrışma

- 2025 yılı Nisan ayında 12 ay sonrası yıllık enflasyon beklentileri bir önceki aya göre, piyasa katılımcıları için 1,0 puan artarak yüzde 25,6 seviyesine, reel sektör için 0,6 puan artarak yüzde 41,7 seviyesine yükselirken, hanehalkı için değişmeyerek yüzde 59,3 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Kredi kartı ve kredili mevduat harcamaları rekor kırdı!

- ❑ Piyasalarda İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun gözaltına alınıp tutuklanmasıyla birlikte başlayan 19 Mart sarsıntısı sonrasında yükselen kredi faizleri, vatandaşları yeniden faizi ihtiyaç kredi faizinin altında kalan kredi kartı ve kredili mevduat hesabına yöneltti.
- ❑ Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre 11 Nisan haftasında bireysel kredi kartı harcamaları tarihinde ilk kez 2 trilyon lirayı, kredili mevduat hesapları bakiyesi de yarım trilyon lirayı aştı. İhtiyaç kredi faizleri yüzde 6'ya dayandığı bu dönemde kredi kartı ve KMH faiz oranları ise en yüksek yüzde 5 seviyesinde bulunuyor.
- ❑ Sadece 4 haftada bireysel kredi kartı bakiyesi yüzde 5,12 artarken yılbaşından bu yana artış ise yüzde 11,7 oldu. Kredili mevduat hesaplarında da yılbaşından bu yana yükseliş yüzde 19,75 olarak hesaplandı.

TCMB, PPK özeti yayınlandı

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK) toplantı özetinde, politika faizinin, enflasyon gerçekleşmeleri, ana eğilimi ve beklentileri göz önünde bulundurularak öngörülen dezenflasyon sürecinin gerektirdiği sıklığı sağlayacak şekilde belirleneceğini belirtti.
- ❑ "20 Mart tarihinde, ilgili haftada finansal piyasalarda yaşanan gelişmeleri değerlendirmek üzere Para Politikası Kurulu (Kurul) Ara Toplantısı yapılmıştır. Söz konusu gelişmelerin enflasyon görünümü açısından oluşturabileceği riskler değerlendirilerek, sıkı parasal duruşu destekleyici tedbirler alınmıştır. Bu doğrultuda Merkez Bankası gecelik vadede borç verme faiz oranının yüzde 44'den yüzde 46'ya yükseltilmesine, bir hafta vadeli repo ihale faizi ve gecelik borçlanma faiz oranlarının sırasıyla yüzde 42,5 ve yüzde 41 oranında sabit tutulmasına karar verilmiştir.
- ❑ Ayrıca, 27 Mart tarihli Ara Toplantı Özetinde belirtildiği üzere piyasadaki oynaklığı sınırlamak üzere TL ve döviz likiditesine yönelik tedbirler alınmıştır. Döviz piyasasının sağlıklı çalışması, döviz kurlarında gözlenebilecek oynaklıkların engellenmesi ve döviz likiditesinin dengelenmesi amacıyla Türk lirası uzlaşmalı vadeli döviz satım işlemlerine başlanmıştır.

"Enflasyonda bozulmayla para politikası duruşu sıkılaştırılacak"

- ❑ Para politikasındaki kararlı duruş; yurt içi talepte dengelenme, Türk lirasında reel değerlenme ve enflasyon beklentilerinde düzelme vasıtası ile dezenflasyon sürecini güçlendirmektedir. Maliye politikasının artan eşgüdümü de bu sürece önemli katkı sağlayacaktır. Enflasyonda kalıcı düşüş ve fiyat istikrarı sağlanana kadar sıkı para politikası duruşu sürdürülecektir. Bu doğrultuda, politika faizi; enflasyon gerçekleşmeleri, ana eğilimi ve beklentileri göz önünde bulundurularak öngörülen dezenflasyon sürecinin gerektirdiği sıklığı sağlayacak şekilde belirlenecektir.

"Likidite koşulları yakından izlenmeye devam edilecek"

- ❑ Finansal piyasalarda son dönemde yaşanan gelişmeler neticesinde parasal aktarım mekanizmasını destekleyen ilave adımlar ivedilikle atılmıştır. Likidite koşulları yakından izlenmeye ve likidite yönetimi araçları etkili şekilde kullanılmaya devam edilecektir.

Apple, tedarikte rotasını Çin'den Hindistan'a çevirdi

- ❑ Konuya yakın kaynaklara göre, ABD Başkanı Donald Trump'ın ticaret savaşı nedeniyle teknoloji devi Apple, Çin'den uzaklaşmak zorunda kalırken, şirket önümüzdeki yıl ABD'de satacağı tüm iPhone'ların montajını Hindistan'a kaydırmayı planlıyor.
- ❑ Bu hamle, Apple'ın tedarik zincirini çeşitlendirme stratejisi üzerine kurulu ancak yatırımcıların takdir ettiği kadar ileride ve daha hızlı ilerliyor ve 2026 yılı sonuna kadar ABD'de her yıl satılan 60 milyondan fazla iPhone'un tamamını Hindistan'dan tedarik etme hedefi var.
- ❑ Hedef, Apple'ın 3 trilyon dolarlık bir teknoloji devi haline gelmesini sağlayan dünya çapında bir üretim hattı kurmak için Çin'e yoğun harcamalar yaptığı yaklaşık yirmi yılın ardından, Hindistan'daki iPhone üretimini iki katına çıkarmak anlamına geliyor.
- ❑ Apple'ın iPhone'larının çoğunu Foxconn gibi üçüncü taraflar aracılığıyla ürettiği Çin , ABD başkanının en agresif vergilerine maruz kalıyor, ancak o zamandan beri Pekin ile müzakere etmeye istekli olduğunun sinyallerini veriyor.
- ❑ Trump'ın Apple'ın piyasa değerinden 700 milyar dolar eksilmesine neden olan gümrük vergileri açıklamasının ardından şirket, Çin'e uygulanan yüksek gümrük vergilerinden kaçınmak için elindeki Hindistan yapımı iPhone'ları ABD'ye ihraç etmeye başladı.
- ❑ Apple, son yıllarda Tata Electronics ve Foxconn gibi sözleşmeli üreticilerle Hindistan'daki kapasitesini istikrarlı bir şekilde artırıyor, ancak akıllı telefonlarının çoğunu hâlâ Çin'de monte ediyor.
- ❑ iPhone montajı, Apple'ın hâlâ büyük ölçüde Çinli tedarikçilere bağımlı olduğu yüzlerce bileşeni bir araya getiren üretim sürecinin son adımıdır. Futurum Group araştırma firmasının CEO'su Daniel Newman, "Apple'ın büyümesini ve ivmesini sürdürebilmesi için bunun önemli bir hamle olacağına inanıyoruz" dedi. "Bu kaynaklara sahip bir şirketin tarife riskini ele almak için nasıl nispeten ışık hızında hareket ettiğini gerçek zamanlı olarak görüyoruz."

Haftanın teknoloji haberleri

- ❑ Alphabet hisseleri, şirketin arama işindeki iyi performansı ve bulut bilişimine yönelik yapay zeka ile ilgili talebin artmasıyla birlikte birinci çeyrek gelir ve kârında çift haneli artışlar bildirmesinin ardından yükseldi. Google'ın ana şirketi Perşembe günü, gelirin bir yıl önceki aynı döneme göre %12 artarak 90,2 milyar dolara, net gelirin ise %46 artarak 34,5 milyar dolara çıktığını bildirdi. Her ikisi de beklentileri aştı ve bir ticaret savaşı ve ABD durgunluğuna dayanma kabiliyeti hakkındaki korkuları yatıştırmaya yardımcı oldu.
- ❑ Intel, Trump'ın gümrük vergileri görünümü karartırken işten çıkarmaları ve sermaye harcamalarını azaltacak. ABD'li çip üreticisinin hisseleri, şirketin kötümser bir rehberlik sunması nedeniyle piyasa sonrası işlemlerde düşüş yaşadı.
- ❑ Elon Musk'ın eleştirdiği otonom araçlara ilişkin kurallar ABD'de gevşetilecek: Ulusal Karayolu Trafik Güvenliği İdaresi, otonom araçların yola çıkmasını kolaylaştıracak.
- ❑ Yatırımcıların baskısıyla ve Salı günü ilk çeyrek kârlarında yaşanan yüzde 70'lik düşüşü açıklamak zorunda kalma ihtimaliyle karşı karşıya kalan Musk, fikrini değiştirdi. Gelecek aydan itibaren Doge'dan çekileceğini, haftada sadece bir veya iki gün hükümet işlerine ayracağını, geri kalan zamanını ise ticari çıkarlarına yoğunlaştıracağını duyurdu.
- ❑ SK Hynix, ABD tarifeleri öncesinde bellek yongası stoklamasıyla kârını ikiye katladı. Analistler, önemli yapay zeka bileşeni tedarikçisinin ilk çeyrekte Dram hafızasında Güney Koreli rakibi Samsung'u geçtiğini söylüyor.
- ❑ Baidu'nun kurucusu, üretken yapay zeka fenomeni DeepSeek tarafından geliştirilen metin tabanlı modellere olan talebin "azaldığını", arama grubunun Çin'de yapay zeka lideri olarak kendini yeniden kurmayı hedeflediğini söyledi.
- ❑ (Baidu'nun sohbet robotu Çin'de erken başarı elde etti, ancak ByteDance'in Doubao ve DeepSeek'in sohbet robotu daha sonra popülerlikte onu geride bıraktı. Bu yıl, Baidu rakiplerinden gelen bol miktarda ücretsiz ürün nedeniyle ılımlı bir ilgi gördükten sonra abonelik hizmetini bıraktı.)
- ❑ Avrupa'nın en değerli girişim şirketi Revolut, geçen yıl kârını iki katından fazla artırarak 1 milyar sterline çıkarırken, müşteri sayısı 50 milyonu geçti ve kripto para ticaretindeki artıştan faydalandı.
- ❑ **NYT: İsrail'in Gazze Savaşı'ndaki Yapay Zeka Deneyleri Etik Endişelere Yol Açıyor: İsrail savaşta avantaj elde etmek için yeni yapay zeka araçları geliştirdi. Teknolojiler bazen ölümcül sonuçlara yol açtı: Bu çabaların çoğu, teknoloji konusunda bilgi sahibi üç kişinin söylediğine göre, Unit 8200'deki kayıtlı askerler ile Google, Microsoft ve Meta gibi teknoloji şirketlerinde çalışan yedek askerler arasındaki bir ortaklıktı. Kişiler, Unit 8200'ün "The Studio" olarak bilinen, bir inovasyon merkezi ve uzmanları AI projeleriyle eşleştiren bir yer kurduğunu söyledi.**
- ❑ Çinli üreticiler, TikTok ve diğer sosyal medya uygulamalarını doğrudan Amerikan alışverişçilerine yönelik çekici içeriklerle dolduruyor ve insanları lüks ürünleri doğrudan fabrikalarından satın almaya teşvik ediyor. Ve Çin ihracatına yönelik fahiş tarifeler tehdidinin ortasında, Amerikalılar tamamen buna dahil görünüyor.

HAARP, neden komplo teorilerine konu oluyor?

- ❑ ABD'nin Alaska eyaletindeki HAARP (Yüksek Frekanslı Aktif Aurora Araştırma Programı) programı, uzun zamandır hava durumunu ve depremleri kontrol etmek için tasarlandığı yönündeki spekülasyonların odağında.
- ❑ Bu teoriler, ilk olarak 2010'da Venezuela lideri Hugo Chavez'in, ABD yapımı bir "tektonik silahın "Haiti depremini tetiklediğini öne sürmesiyle gündeme geldi.
- ❑ Bunun ardından kamuoyunda Chavez'in bahsettiği bu silahın HAARP programı olduğu öne sürülmeye başladı ve böylece yaygın HAARP miti doğmuş oldu.
- ❑ O zamandan bu yana Çin ve Meksika'daki ölümcül sellerden Türkiye'deki büyük depremlere kadar HAARP teknolojisi, sosyal medyada bu türden birçok felaketin ardındaki etken olarak gösterilir hale geldi.
- ❑ Halihazırda Alaska Fairbanks Üniversitesi'nin bir araştırma programı olarak konumlandırılan HAARP, Dünya'nın üst atmosferinin parçası olan iyonosferde meydana gelen hava olaylarını inceliyor.
- ❑ Güneş'ten Dünya'ya sürekli gelen radyoaktif parçacıklar, zaman zaman Güneş fırtınalarına sebep olarak iletişimi aksatabiliyor ve elektrik şebekelerini bozabiliyor. Bilim insanları bu etkileri hafifletmek için iyonosferde neler olup bittiğiyle uzun süredir ilgileniyor.
- ❑ HAARP programı kapsamında iyonosfere radyo ışınları göndererek buradan gelen tepkiler ölçülüyor. Bu, atmosferin bu erişilemez kısmında doğru ölçümler yapmanın birkaç yolundan biri.
- ❑ Alaska'nın Gakona'daki HAARP Araştırma İstasyonu'nda faaliyet gösteren program kapsamında tesiste elektronları hızlandırarak iyonosferi ısıtan radyo dalgaları üretmek için kullanılan 360 radyo vericisi ve 180 anten mevcut. Bilim insanları bunları kullanarak iyonosferde küçük bozulmalar üretip onları ölçmeye çalışıyor.

Nasıl çalışıyor?

- ❑ İyonosfer, yüksek miktarda serbest elektron ve iyonla ev sahipliği yapan bir katman. Güneş'ten gelen parçacıklar işte bu elektronlarla etkileşime girerek aurora diye de bilinen eşsiz kuzey ışıkları manzarasını oluşturuyor.
- ❑ Temelde bir ısıtıcı görevi gören HAARP projesi de iyonosfere yaydığı yüksek frekanslı radyo dalgaları aracılığıyla elektronları hızlandırarak plazma halinde hareket ettiriyor. Bu esnada sıcaklık yükseliyor ve HAARP da temelde bir ısıtıcı olarak işlev görüyor.
- ❑ Tesisin birincil aracı olan İyonosferik Araştırma Aracı (IRI), 33 dönümlük bir alana yayılmış 180 antenden oluşuyor ve iyonosfere 3,6 megavat güç iletebiliyor. 3,6 megavatlık bu enerji, radyo teknolojileri sektöründe çok büyük bir güç değil. Nitekim doğrudan yeryüzünde hissedilmesi de mümkün değil. Bu enerji iyonosfere gönderildiğinde yayılarak dağılıyor ve zayıflıyor.
- ❑ Araştırma operasyonları sırasında HAARP, IRI'yi çalıştırmak için kendi jeneratörlerini kullanıyor.

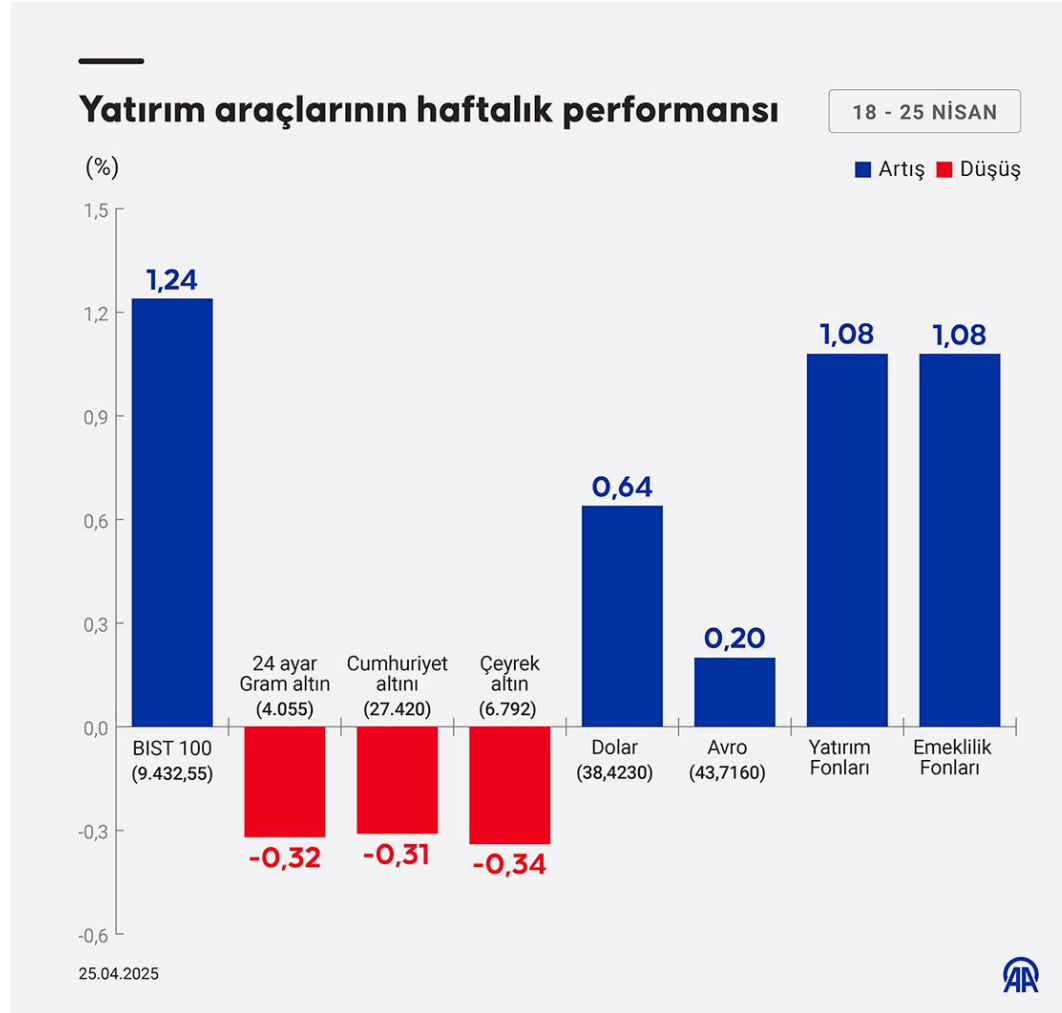
HAARP mitinin bazı gerekçeleri ve bilimsel yalanlama

- ❑ İlk neden medyada ve kamuoyunda ünlü fizikçi Tesla'nın çalışmalarıyla HAARP'ın fikrî benzerliği ikisi arasında bağlantı kurulması, sonuçta Tesla'nın bulduğu düşünölen gizli silahın, HAARP olduğu iddiaları
- ❑ İkincil olarak 1993'te kurulmaya başlayan HAARP'ın başlangıçta ABD Hava Kuvvetleri, ABD Donanması ve Savunma İleri Araştırma Projeleri Ajansı (DARPA) tarafından işletilmesidir.
- ❑ Ancak 2014'e gelindiğinde ABD Hava Kuvvetleri, HAARP'ı kapatmayı planladığını Kongre'ye bildirdi. Hava Kuvvetleri Bilim, Teknoloji ve Mühendislikten Sorumlu Müsteşar Yardımcısı David Walker, Hava Kuvvetleri'nin bu tesisi korumakla ilgilenmediğini ve iyonosfer araştırmalarında başka bir yöne doğru ilerlediğini söylüyordu.
- ❑ Soğuk Savaş döneminde program ilk tasarlandığında ordu, sularda gizlenen nükleer denizaltılarla iletişim sağlamak için iyonosfere ilgi duyuyordu. Diğer taraftan tüm tesisin inşası ancak 2007'de tamamlanabildi. O zamana dek tesisin inşası için 300 milyon dolar harcanmıştı. Bu gerçek tesisin yaklaşık yedi yıl daha devam etmesini sağladı.
- ❑ Öte yandan, 2014'te ABD ordusu, tesisi sökeceğini duyurdu. Tesise yönelik "egzotik" askeri hedefler boşa düşmüştü ve bilim insanlarının iyonosferi incelemesi artık federal kurumlardan fon çekmek için yeterli bir gerekçe değildi.
- ❑ Bilim dünyasından HAARP'ı savunan isimlerin öncülüğünde hükümetle müzakereler başladı. Müzakerelerin sonunda yapılan anlaşmada tesisin Alaska Fairbanks Üniversitesi'ne devredilerek sivil bir kuruma dönüştürölmesi kararlaştırıldı.
- ❑ Günümüzde HAARP'ı depremlerle ilişkilendiren teorilerin en büyük gerekçesi, güçlü depremlerden önce gökyüzünde görölen gizemli ışıklar.
- ❑ 2023'teki Kahramanmaraş depremleri öncesinde gökyüzünde mavi ışıklar görölmüş ve bu da deneylerinde gökyüzüne radyo dalgaları gönderdiği için HAARP projesine yönelik komplo teorilerini güçlendirmişti.
- ❑ Ancak bu gizemli ışıklar, bugün bilimsel çalışmalarda yapay olarak üretilmiş ışıklardan ayırt edilebiliyor.
- ❑ Örneğin, TÜBİTAK Ocak 2019 sayısında Prof. Dr. Ölkü Ulusoy ve Dr. Neil Whitehead tarafından yazılan makalede, Şili, Yeni Zelanda, Romanya, Peru ve Van depremlerinden elde edilen görüntüler incelenerek ışıkların oluşumu, şekilleri ve nedenleri araştırılmıştı.
- ❑ Ulusoy ve Whitehead, deprem sarsıntılarını devam ederken bir ışık görölüyorsa (ve buna herhangi bir ses eşlik etmiyorsa), ışık yarım daire biçiminde bir yapıya sahipse ve 1 saniyeden kısa sürüyorsa bunun yüzde 95 olasılıkla deprem ışığı olarak sınıflandırılabilceğini belirtmişti.

Haftadan kalanlar

- ❑ Yurt dışı üretici fiyat endeksi aylık yüzde 4,06, yıllık yüzde 19,3 arttı. Böylelikle Yurt dışı ÜFE, yıllık bazda Haziran 2020'den beri en düşük düzeye geriledi.
- ❑ Yüksek enflasyon ve çevreci araçlara yönelik vergi avantajı nedeniyle Türkiye'de benzinli otomobiller ile elektrikli araçlar arasında fiyat makası giderek daralıyor. Borusan Otomotiv İcra Kurulu Başkanı Hakan Tiftik, elektrikli araçların payının ilk çeyrekte sonra daha da artmasını beklediklerini söyledi.
- ❑ 'Bu faizlerle üretim yapmak mümkün değil': Yılın başından bu yana politika faizindeki indirim paralelinde gerileyen kredi faizlerinin, son siyasi gerginliklerin ardından yeniden artışa geçmesi, iş dünyasında tepkilere yol açtı.
- ❑ Tüketici güven endeksi, nisan ayında yüzde 2,3 düşüşle 83,9 seviyesine geriledi. Böylelikle iki ayın ardından yeniden düşüşe geçti.
- ❑ HSBC, BIST banka dışı şirket karlarında düşüş, banka karlarında artış öngörüyor.
- ❑ Harvard, Trump yönetimine fon dondurması nedeniyle dava açtı: Üniversite, hükümeti 'kapsamlı ve müdahaleci taleplerde bulunmakla' suçluyor.
- ❑ İmalat sanayisi genelinde kapasite kullanım oranı (KKO), nisanda geçen aya göre 0,1 puan azalarak yüzde 74,3 seviyesinde gerçekleşti. Böylelikle öncü veri, 2023 Marttan bu yana en düşük seviyeyi gördü.
- ❑ Türkiye ABD'de Mayıs ayında yapılacak ikili toplantılara hazırlanıyor. ABD'ye dış ticaret açığı veren Türkiye vergi indirimi bekliyor. Uzak ülkeler ihracat stratejisinin uygulandığını dikkat çeken Ticaret Bakanı Ömer Bolat, "ABD'den yüzde 10 gümrük vergisinin kaldırılmasını bekliyoruz." dedi.
- ❑ DHL Group CEO'su Tobias Meyer, Türkiye'nin küresel ticaretteki avantajlı pozisyonunu fırsata çevirebilmesi için ekonomik istikrarı sağlaması gerektiğine dikkat çekti. Meyer, "Sermaye yatırımı, yüksek enflasyonu sevmez" dedi.
- ❑ Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, ABD Hazine Bakanı Scott Bessent ile görüşmesine ilişkin "Ticaret ve yatırımdan savunma, uzay, enerji, yapay zeka ve robotiğe kadar tüm alanlarda ABD ile stratejik ortaklığı derinleştirmeye ve genişletmeye kararlıyız" açıklamasını yaptı.
- ❑ Yatırımcılar, Trump'ın Fed ile savaşının Hazine tahvillerine kalıcı zarar verme tehlikesi taşıdığını söylüyor..
- ❑ ECB Başkanı Lagarde: Küresel ticaret gerilimlerindeki tırmanış, enflasyon görünümünü karmaşıklaştırıyor.
- ❑ Trump, ABD'nin deniz tabanı madenciliği kapasitesini arttırmayı amaçlayan kararnameyi imzaladı
- ❑ İran, Azerbaycan üzerinden Rusya'dan yılda 55 milyar metreküp doğal gaz alacağını duyurdu.
- ❑ IMF Avrupa Departmanı Direktörü Kammer, Türkiye ekonomisinin büyüme performansında geçen yılın ikinci yarısındaki güçlü ivmenin etkisinin görüldüğünü söyledi.

Bu hafta yatırım araçlarının performansı

Borsa ve takip edilecek piyasa gündemi

- ❑ BIST 100 endeksi, önceki kapanışa göre 58,35 puan azalırken, toplam işlem hacmi 83,4 milyar lira oldu.
- ❑ Bankacılık endeksi yüzde 2,74 değer kaybederken, holding endeksi yüzde 0,24 değer kazandı.
- ❑ Sektör endeksleri arasında en çok kazandıran yüzde 7,45 ile finansal kiralama faktoring, en çok kaybettiren yüzde 3,01 ile iletişim oldu.
- ❑ Küresel piyasalarda, ABD-Çin ticaret görüşmelerine dair iyimserlik ve güçlü teknoloji bilançolarıyla risk iştahı arttı.
- ❑ Analistler, yoğunlaşan bilanço sezonu nedeniyle hem yurt içinde hem de yurt dışında hisse ve sektör bazlı hareketlerin görülebileceğini belirtti.
- ❑ Haftaya yurt içinde işsizlik oranı, ekonomik güven endeksi, dış ticaret dengesi, Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), yurt dışında ise ABD'de açıklanacak istihdam raporundaki tarım dışı istihdam verisi ve Japonya Merkez Bankası (BoJ) faiz kararı başta olmak üzere yoğun veri gündemi takip edilecek.
- ❑ Analistler, teknik açıdan BIST 100 endeksinde 9.400 ve 9.300 seviyelerinin destek, 9.550 ve 9.650 puanın direnç konumunda olduğunu kaydetti.